



ZO 27.01.19 - CONCERTZAAL

**ANTWERP
SYMPHONY
ORCHESTRA**

O.L.V. KAZUKI YAMADA

**STEVEN
OSBORNE** (PIANO)

An American in Paris & Cuba



CCHA.BE

ZO 27.01.19 - CONCERTZAAL

**ANTWERP
SYMPHONY
ORCHESTRA**

O.L.V. KAZUKI YAMADA

**STEVEN
OSBORNE** (PIANO)

An American in Paris & Cuba

PROGRAMMA

George Gershwin ⁽¹⁸⁹⁸⁻¹⁹³⁷⁾

Cuban overture

Maurice Ravel ⁽¹⁸⁷⁵⁻¹⁹³⁷⁾

Pianoconcerto in G ⁽¹⁹³¹⁾

I. *Allegramente*

II. *Adagio assai*

III. *Presto*

pauze

Maurice Ravel ⁽¹⁸⁷⁵⁻¹⁹³⁷⁾

Pavane pour une infante défunte ⁽¹⁸⁹⁹⁾

Valses nobles et sentimentales ⁽¹⁹¹¹⁾

I. *Modéré*

II. *Assez lent*

III. *Modéré*

IV. *Assez animé*

V. *Presque lent*

VI. *Assez vif*

VII. *Moins vif*

VIII. *Epilogue*

George Gershwin ⁽¹⁸⁹⁸⁻¹⁹³⁷⁾

An American in Paris ⁽¹⁹²⁸⁾

INTRO

'We'll always have Paris'

Net voor Ravel zijn pianoconcerto componeerde, ging hij samen met Gershwin op muzikale strooptocht in de jazzclubs van Harlem. Hun bezoek aan de legendarische Cotton Club verwerkte hij in zijn met bluesakkoorden doorspekte pianoconcerto. Enkele jaren eerder wandelde Gershwin door de straten van Parijs en stak het verkeersgewoel en het getoeter van taxi's in zijn bruisende stadsfantasie *An American in Paris*. De rumberitmes van Havana spelen dan weer een hoofdrol in zijn feestelijke *Cuban overture*. Gershwins vitale orkestmuziek contrasteert perfect met Ravels dromerige *Pavane* en de geraffineerde *Valses nobles et sentimentales*. Dirigent Kazuki Yamada bewandelt de fijne lijn tussen deze even welbespraakte, maar anders sprekende tijdgenoten. Toppianist Steven Osborne betovert als solist in Ravels Pianoconcerto.

GEORGE GERSHWIN

Cuban overture

Geboren als zoon van een Russisch-Joodse immigrant nam Gershwin deel aan het bruisende leven van Manhattan. Hij creëerde er zijn muzikale hoogtepunten, met een eindeloze herhaling in de concertzalen. Zijn fascinatie voor klassiek muziek en het samenbrengen van gevarieerde muzikale vormen als jazz, blues en ragtime maakte hem tot een succesvol en authentiek componist die voor eeuwig geassocieerd wordt met *Porgy & Bess* en *Rhapsody in Blue*. De Cubaanse overture is een symfonische overture of muzikaal gedicht voor orkest. De originele titel was eigenlijk *Rumba*. Inspiratie haald Gershwin uit een twee weken durende vakantie in Havana in februari 1932. Het is een levendige evocatie van de sfeer en geest van de bruisende stad. Hij brengt hier op een erg mooie manier een syntheses van kunst, jazz en de Latijns-Amerikaanse sfeer samen.

MAURICE RAVEL

Pianoconcerto in G

Ravels *Pianoconcerto voor de linkerhand* is onmogelijk los te zien van zijn andere, 'normale' *Pianoconcerto*, dat omstreeks dezelfde tijd ontstond. Enkele maanden voor de wereldcreatie liet Ravel in 'The Daily Telegraph' optekenen dat hij *"het tegelijkertijd bedenken van twee verschillende pianoconcerto's een interessante ervaring vond. Het normale Pianoconcerto is in de beste concerttraditie geschreven: het deelt de esprit van de concerto's van Mozart en Saint-Saëns. Muziek voor concerto's moet nu eenmaal lichtvoetig en briljant zijn, en niet naar diepgang of dramatische effecten hengen. Oorspronkelijk dacht ik er dan ook aan mijn concerto 'Divertissement voor piano een orkest' te noemen."* Effectief is Ravels *Pianoconcerto* een werk dat schittert van start tot finish. Al vanaf de wonderlijke en beroemde openingsmaat – ingezet met zweepklap – is de piano prominent aanwezig, aanvankelijk nog als steunkleur voor de vitale piccolomelodieën, maar wat later als leverancier van jazzy melodieën. Ook in het tweede deel, een soort uit de hengels gelichte wals, laat Ravel de piano 'blue notes' strooien. Een korte finale – met een virtuoze fagotsolo – zet in op tintelend pianospel en vief vooruitlopende ritmes.

Pavane pour une infante défunte

Met dit pianowerk schoof Ravel op in de richting van Debussy. Sommige akkoorden uit de *Pavane pour une infante défunte* (1899) roepen Debussy's *Sarabande* in herinnering. Toch is de *Pavane* het eerste pianowerk waarin we zijn specifieke signatuur herkennen: muziek die vanop een zijspoor begint, kristalheldere melodieën, harmonieën die smeken om ingekleurd te worden. Het was Viñes die in 1902 de succesvolle première van dit werk verzorgde, op het moment waarop Ravel naam begon te maken als een van de meest beloftevolle componisten van zijn generatie.

Voor Ravel was orkestreren een soort hoge vorm van interpretatie: door een pianowerk onder te dompelen in orkestkleuren kon hij auditieve verbanden leggen, ritmische complexiteit en melodische

effecten genereren die een pianist nooit kon verwezenlijken. De *Pavane pour une infante défunte* orkestreerde Ravel in 1910. Hij verbeeldde zich hoe een overleden infanta de pavane (een Spaanse barokdans) danst. Terwijl in de pianoversie een hoofdelegische tristesse primeert, maakt de orkestversie duidelijk dat het stuk in wezen een thema met variaties is.

Valses nobles et sentimentales

De pianostukken die volgden op *Gaspard de la nuit* waren minder ambitieus van opzet dan zijn voorgaande. De sprookjesachtige suite *Ma mère l'oye*, voor piano à quatre mains, werd gecomponeerd voor de kinderen van een bevriend echtpaar. Het gestileerde *Menuet sur le nom de Haydn* dat Ravel naar eigen zeggen 'confectioneerde' op de letters uit Haydns naam, was zijn miniaturistische bijdrage tot het Haydnjaar 1909. Ook de pianistiek meer uitdagende *Valses nobles et sentimentales* uit 1911 was pastichemuziek, ditmaal met de walsen van Schubert als uitgangspunt. De partituur – een gracieuze reeks van zeven walsen plus proloog – draagt als veelzeggende ondertitel 'de heerlijke en steeds nieuwe geneugten van een nutteloze bezigheid'. Ravel was bijzonder trots op de kruisende ritmes, de 'harde harmonieën en de melodische lijnen die geschreven werden 'om sier te maken'.

GEORGE GERSHWIN

An American in Paris

Het vermogen van Gershwin om de tijdsgeest van de eerste decennia van de twintigste eeuw in een muzikaal medium te vertalen en onvergetelijke symbioses te creëren tussen de jazz en de klassieke muziek, maken van hem een absolute grootheid. Zijn muziek vindt het perfecte evenwicht tussen de levendige vibes uit de Roaring Twenties, de pracht en praal van de chiqué uit Manhattan, de opzweepende swing en het lusteloze leven van de man in de straat. Met broer Ira, artistieke compagnon de route en vaste tekstschrijver, kwamen de heilige huisjes van de traditionele genres met een rotvaart naar beneden.

Populair of artistiek, blank of zwart, jazz of klassiek, het maakte hem eigenlijk geen moer uit. Gershwin zou zijn eigen muziek maken en die muziek vond moeiteloos zijn weg naar het grote publiek. Na het succes van het smaakvolle *Swanee* in 1919, trachtte Gershwin voor aansluiting te zoeken als 'ernstig' componist. Hij ging in de leer bij Henry Cowell en Joseph Sillinger, maar was erg teleurgesteld dat hij nooit van Ravel de kneepjes van het vak zou leren. De zelfstudie die hij nadien aan de dag legde en waarbij hij zich verdiepte in het klassieke repertoire, resulteerde in talloze meesterwerken in genres als het symfonisch gedicht, de opera en het concerto. Het meest bekende voorbeeld van deze laatste kunstvorm was zijn *Rhapsody in Blue*, een swingend orkestraal staaltje vakmanschap met een pianofunk avant la lettre. Het succes van deze klassieker leverde hem al snel een nieuwe opdracht op: Walter Damrosch, dirigent van New York Philharmonic vroeg hem een werk te schrijven voor een concert in Carnegie Hall. Gershwin waande zich tijdens het bedenken van het werk nog steeds in Parijs, waar hij zich in een ander universum bevond en helemaal opging in de geluiden, de geuren en de spirit van de stad. Als een echte verliefde ziel vertaalde Gershwin deze sentimenten naar het kleurrijke symfonisch gedicht *An American in Paris*. In deze vrije vorm voelde hij zich eveneens niet verplicht om rigide compositorische structuren te hanteren. Aan de hand van enkele narratieve ankerpunten waarbij de Amerikaanse 'toerist' eerst door de straten van Parijs wandelt, daarna getroffen wordt door een melancholische blues-passage met hevige ritmiek, om zich vervolgens opnieuw helemaal over te geven aan het leven in de lichtstad. U leest het al, een klassieke drieledige structuur maar speels opgevat, met heldere kleuren en fonkelende lichten. Het trage middendeel met een hoofdrol voor de trompet kan niet verhinderen dat Gershwin heel subtiel refereert aan een van Frankrijks belangrijkste componisten: Claude Debussy. De muziek van Gershwin laat zich echt genieten, met een bodemloos vat aan pakkende melodieën, humor en momenten van muzikale reflectie.

BIOGRAFIEËN

STEVEN OSBORNE

Steven Osborne is een van de leidende pianisten van Groot-Brittannië en werd in 2013 uitgeroepen als Royal Philharmonic Society Instrumentalist of the Year. Hij won de eerste prijs van zowel de Naumburg International Piano Competition als de Clara Haskil Competition. Voor zijn opnames van Britten's werken voor piano en orkest en van de solowerken van Prokofiev en Moessorgsky won hij tweemaal een Gramophone Award. Osborne soleert regelmatig met orkesten als het London Symphony Orchestra, het London Philharmonic Orchestra, het Bergen Philharmonic Orchestra, de Münchner Philharmoniker, het Yomiuri Nippon Symphony Orchestra, het Deutsches Sinfonieorchester Berlin, de Wiener Symphoniker, het Dallas Symphony Orchestra en het Salzburg Mozarteum. Hij werkte samen met dirigenten als Christoph von Dohnányi, Vladimir Ashkenazy, Ludovic Morlot, Leif Segerstam, Vladimir Jurowski en Jukka-Pekka Saraste. Voor solorecitals en kamermuziekconcerten is Osborne een vaste gast in Wigmore Hall, De Singel en op het Festival van Edinburgh. Daarnaast speelde hij in vooraanstaande concertzalen als het Weense Konzerthaus, het Koninklijk Concertgebouw in Amsterdam, de Philharmonie Berlin, Musikhalle Hamburg, Suntory Hall Tokio, Kennedy Center Washington, Carnegie Hall en Bozar. Zijn repertoire varieert van Beethoven en Mozart tot Messiaen, Tippett en Crumb. Onder zijn vaste kamermuziekpartners bevinden zich Alban Gerhardt, Paul Lewis, James Ehnes, Dietrich Henschel en Alina Ibragimova.

STEVENOSBORNE.CO.UK

KAZUKI YAMADA (°1979)

"Challenging, exciting, totally absorbing" **THE BIRMINGHAM POST**

Kazuki Yamada werd in Europa gastdirigent van het Orchestre de la Suisse Romande (OSR) in 2010. Verder werd hij in 2015 aangesteld als hoofddirigent en artistiek directeur van Het Monte Carlo Philharmonic Orchestra in 2015. In het seizoen 2018-2019 werd hij aangesteld als hoofddirigent van het City of Birmingham Symphony Orchestra. In Japan dirigeert hij the Yomiuri Nippon Symphony Orchestra (vanaf January 2019), is hij permanent dirigent van het Japan Philharmonic, artistiek directeur van The Philharmonic Chorus of Tokyo en van Yokohama Sinfonietta. Hij is ook actief in de wereld van de opera en wordt ondersteund door Seiji Ozawa.

OM NAAR UIT TE KIJKEN

do 14 feb 2019 - 20 u - concertzaal

Quintessence #3

BELGIAN NATIONAL ORCHESTRA

O.L.V. HUGH WOLFF

KIT ARMSTRONG, PIANO

Wonderen der natuur - Beethovens 3^{de} pianoconcerto

Olivier Messiaen

Oiseaux exotiques

Ludwig van Beethoven

Pianoconcerto nr. 3 in c klein, opus 37

Maurice Ravel

Une barque sur l'océan

Jean Sibelius

Symfonie nr. 5 in Es groot, opus 82

Als derde avond in ons project Quintessence vertolkt het jonge genie Kit Armstrong het derde pianoconcerto van Beethoven. Wij zijn uitermate verheugd dat de 25-jarige protégé van Alfred Brendel zijn briljante pianospel in Hasselt mag tentoonspreiden.

HET VOLLEDIGE PROGRAMMA OP **ccha.be**